

Sykes-Picot'un Yansımaları

İçeriği Yazan: [Merve Gülçin GÜLEÇ](#) [1] Zaman: Cum, 29/08/2014 - 19:46

Yazar: Merve Gülçin GÜLEÇ

Osmanlı devletinin Ortadoğu toprakları, İngiliz hükümeti adına Mark Sykes ve Fransız hükümeti adına Georges Picot tarafından imzalanan 16 Mayıs 1916'da gizli bir antlaşma ile paylaşılmıştır. Rusya'nın istediği bölgelere dokunulmamış ve Rusya iç savaş halinde olduğu için, antlaşmadan haberdar edilmemiştir. Burada İngiltere'nin en büyük amacı Rusya'yı çevrelemektir. Birinci Kriz evresinde de ABD'de SSCB'yi çevreleme politikası uygulamak amacıyla 'srail'le birlikte pek çok devleti desteklemiştir ve İngiltere'nin aynı amaçla desteklediği Bağdat Pakti 1955'te kurulmuştur. SSCB, Ortadoğu'da istediği prestiji ikinci kriz aşamasında, Stalin sonrası "barış içinde birarada yaşama" politikasında yakalamıştır. ABD buna karşılık 1957'de Eisenhower Doktrinini oluşturmuştur. Ancak doktrinini kabul eden ve etmeyen ülkeler arasında ayrışma yol açmıştır.

Sykes-Picot Antlaşması, İngiltere'nin daha önce Anadoluya yaptığı Ortadoğu düzenlemelerine ekliydi; bu nedenle bölgede bugüne kadar süregelen antlaşmaların tümünü kapsıyordu. Çinkisi, İngiltere Osmanlı devletine savaş maddelerini satmak için Mekke'ye Hıseyin ile Mısır'daki Yüksek İngiliz Komiseri McMahon arasında, Sykes-Picot antlaşmasıyla İngiltere ve Fransa arasında paylaşılan topraklar üzerine bir Arap Krallığı'nın kurulması için bir antlaşma imzalamıştı. 1918 'likahat'ında Batı'evikleri tarafından Sykes-Picot antlaşmasıyla açıklanmıştı. Ortadoğu'da karışıklıkla neden olmuş ve de Batı'da devletlerle arasında açıklanmış bu yol açmıştı. Mekke'ye Hıseyin kendisine batımlı bir devlet vaad edilmişti, ancak yerine getirilmediği için getirmişti. İngiltere'ye savaşın güven, Birinci ve İkinci Krizlerde etkisini göstermişti. Ortadoğu'daki prestijini kaybetmişti. Antlaşma'da Filistin'de uluslararası bir idare kurulması karar verilmişti. 1917'de İngiliz Dışişleri Bakanı James Balfour, 2 Kasım 1917'de Sionist hareketinden Lord Rothschild'e bir mektup yazarak, Filistin'de bir Yahudi devleti kurulması destek olacağını yazmıştı. Milletler Cemiyeti de desteklemişti. İngiltere'nin Arap ve Yahudi politikası, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Arap-İsrailli savaşları'nın temelini oluşturmuştu.

Ortadoğu'da Osmanlı toprakları üzerinde Sykes-Picot Antlaşması'nda kurulan tüm devletler, İngiliz ve Fransız yönetiminde 1946 yılına kadar varlığını sürdürmüşlerdir. Sionistlerin baskısı altında batımlı olarak sınırlanmışlardır. Antlaşma'da kurulan Arap devletleri konfederasyonu yerine 1945'te ise batımlı olan Mısır, Suudi Arabistan, Irak, Suriye, Ürdün, Lübnan, Filistin ve Yemen Arap Birliği'nin kurumsallaştırılmasıyla, döneminde ABD ya da SSCB'den taraf olmamak zorunda kalmışlardır.

Sykes-Picot Antlaşması'na göre Filistin ve oradaki topraklar uluslararası statü verilmesi Birinci Kriz evresinde İsrail devletinin kurulması'nın ilk adımdır. Birinci Kriz evresinde 14 Mayıs 1948'de İsrail kurulmuş ve BM Filistin toprakları'nın Arap ve Yahudi devletleri olarak taksim edilmesi ve Kudüs'ün BM yönetiminde devredilmesi karar vermiştir.

İsrail'deki "Petrol Krizi Sorunu"nda İngiltere ve ABD, İsrail'in Akademi referansını mülk hırma kararıyla engellemek adına ülkede yönetime kendi istedikleri Yahudi Kriz Pehlivi'yi getirmişlerdir. Sykes-Picot Antlaşması'nda ise buraya İngiltere almıştı. Her iki durumda da İsrail'de tam bir batımlı İsrail sız edilemez. Benzer durum Assuan Barajı'nın inşaatı için Sıvay' Kanalı'na devlet hırma karar alın Mısır'da da yaşanmıştır. İngiltere, Fransa ve İsrail'in hırma yapmıştı ancak ABD ve SSCB ortak maddihale yaparak bu devletleri Mısır'dan ve Ortadoğu'dan çıkarmışlardır. Sykes-Picot'u İngiltere ve Fransa'nın yerleşim, Soğuk Savaş'ı sonrası ABD ve SSCB almıştır.

Sykes-Picot antlaşması'nda İngiltere, Fransa ve Rusya'nın ortaklığı Soğuk Savaş'ı boyunca SSCB ve Batı'nın ortaklığı'nda da devam etmiştir. Sovyet Devleti nedeniyle Sykes-Picot'un çökmesi zorunda kalmış olsa da, burada amaçlar için ikinci dünya savaşı'nın çıkmasıyla ödemektir.

Merve Gülçin GÜLEÇ

Galatayazarı Üniversitesi

Uluslararası İktisat Bölümü Yüksek Lisans

Yorumlar

- [Dış Siyasa](#) [2]
- [Tarih](#) [3]

Kaynak URL (08/05/2024 - 21:53 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/okur-makale/sykes-picotun-yansimalari>

Bağlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/merve-gulcin-gulec>

[2] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>

[3] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>